

TUULIVOIMA-KANSALAISSYHDISTYS RY:N LAUSUNTO KEURUUN KAUPUNGILLE LEHMIKORVEN
TUULIVOIMAHANKKEEN KAAVOITUKSESSA SOVELLETTAVAA SUOJAETÄISYYTTÄ KOSKEVAA
PÄÄTÖKSENTEKOA VARTEN

LAUSUNNON PYYTÄJÄ: Arto Syväjärvi

Pyynnöstä lausumme seuraavaa:

Suojaetäisyys asutukseen:

Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvien haittojen ehkäisyssä tärkein keino on riittävä suojaetäisyys asutukseen, loma-asuntoihin ja muihin häiriintyviin kohteisiin. Suomessa ei ole lakiin perustuvia määräyksiä tuulivoimaloiden ja asutuksen välisestä vähimmäisetäisyydestä, vaan lainsäätäjä on jättänyt riittävän suojaetäisyyden määrittämisen kuntapäätäjän tehtäväksi. Kunnan viranomaisilla onkin erittäin suuri vastuu siitä, että tuulivoimaloiden ja asuinrakennusten välinen etäisyys on riittävä, eikä tuulivoimaloiden toimintaa ole myöhemmin tarvetta rajoittaa esimerkiksi ympäristölupamääräyksillä.

Voimassa olevan viranomaisohjeistuksen mukaan etäisyys asutukseen on riittävä, kun tuulivoimamelu-asetuksessa säädetty ulkomelutason ohjearvot sekä asumisterveysasetuksessa säädetty sisämelun toimenpiderajat alittuvat. Kuntapäätäjän tehtävänä on arvioida, voidaanko tuulivoimayhtiön esittämien mallinnusten perusteella riittävällä varmuudella varmistua siitä, että sallitut melutasot eivät ylitä melulle altistuvissa asuinrakennuksissa.

Ympäristöoikeudellisen varovaisuusperiaatteen mukaisesti meluvaikutuksia ei tule aliarvioida. Väärään paikkaan rakennettuja tuulivoimaloita ei voida myöhemmin siirtää muualle. Jos suojaetäisyyden mitoituksessa epäonnistutaan, tuulivoimaloiden toimintaa saatetaan joutua melun vuoksi rajoittamaan, mistä aiheutuu toiminnanharjoittajalle taloudellisia menetyksiä, jotka pahimmassa tapauksessa voivat johtaa kunnalle esitettäviin korvausvaatimuksiin.

Tästä syystä monissa kunnissa on päätetty, ettei tuulivoimaloita kaavoiteta määrätäisyyttä lähemmäs asuinrakennuksia. Kahden kilometrin etäisyydestä on päätetty mm. lissä, Raahessa, Porissa, Kolarissa Uusikaupungissa, Kuortaneella ja Pyhärannassa, Ilmajoella vastaava etäisyys on 3 km, Evijärvellä 4 km. Pedesöressä määrätäisyys on 9 x voimalan korkeus.

Melumallinnusten ongelmia:

Melumallinnus on laskennallinen arvio tuulivoimalan aiheuttaman melun leviämisestä ympäristöönsä. Se kertoo melun leviämisestä vakio-olosuhteissa (lämpötila 15 astetta, suhteellinen kosteus 70 %), jotka käytännössä harvoin toteutuvat. Todellisuudessa sääolosuhteet sekä vuoden- ja vuorokaudenaika vaikuttavat erittäin suuresti melun leviämiseen, sekä melulle altistuvassa kohteessa toteutuviin melutasoihin. Melumallinuksissa ei myöskään yleensä huomioida ollenkaan tuulivoimamelun erityispiirteitä, kuten kapeakaistaistausta ja impulssimaisuutta, koska melumallinnusohjeistus ei sitä välttämättä edellytä. Tuulivoimamelu on myös lapojen pyörimisliikkeestä johtuen jaksollisesti vaihtelevaa, tämä ns. merkityksellinen sykintä eli amplitudimodulaatio on tutkimusten mukaan tärkein tuulivoimamelun häiritsevyyttä lisäävä tekijä.

Toiminnassa olevilla tuulivoimala-alueilla tehdyt melumittaukset:

Melumallinnusten mukaan 40 dB:n meluvyöhyke ulottuu tyypillisesti 600-700 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Toiminnassa olevilla tuulivoimala-alueilla (esim. Luhanka, Leppävirta, Vaasa, Hamina, Pori, Salo, Huittinen, Raahe, Kurikka) asukkaiden meluhaittailmoitusten johdosta tehdyissä melumittauksissa on kuitenkin todettu sallittujen melutasojen ylityksiä 800-1950 metrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta sijaitsevista asunnoista. Melumallinnukset ovat siis käytännössä osoittautuneet liian optimistisiksi.

Asuntojen sisämelutasoja ei tuulivoimakaavoituksen yhteydessä mallinneta, vaan oletetaan, että jos melumallinnuksen mukainen ulkomelutaso tarkasteltavassa kohteessa jää alle 40 dB:n, myöskin sisämelutasot alittavat asumisterveysasetuksessa määrätyt toimenpiderajat, myös nukkumiseen tarkoitetuille tiloille säädetyn yöajan raja-arvon 25 dB. Käytännössä näin ei kuitenkaan välttämättä ole.

Valtioneuvoston rahoittaman, keväällä 2020 valmistuneen Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys tutkimuksen yhteydessä tehtiin pitkäaikaiset, lähes vuoden kestäneet melumittaukset kahden tuulivoimala-alueen läheisyydessä 1500 ja 1600 metrin etäisyydellä lähimmistä tuulivoimaloista sijaitsevista asuinrakennuksissa. Molemmissa mittauspisteissä nukkumiseen tarkoitetuille tiloille säädetty raja-arvo ylittyi 10-12 dB:llä ollen 35 ja 37 dB. Koska kyse oli koko mittausjakson keskimääräisestä melutasosta, lyhytaikaisemmat melutasot ovat olleet vielä huomattavasti korkeampia, sisältyihän 308 päivän pituiseen mittausjaksoon myös vähätuulisia ja täysin tuulettomia ajanjaksoja. Melumallinnusten mukaan sallittujen melutasojen ei pitänyt ylittyä kummassakaan asunnossa. (Lähde: Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys, Policy Brief, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 11/2020).

Edellä kerrottujen esimerkkien perusteella on enemmän kuin todennäköistä, että mikäli tuulivoimalat Keuruulla sijoitetaan alle kahden kilometrin etäisyydelle asutuksesta, sallitut melutasot tulevat ylittymään ainakin lähimmissä asuinrakennuksissa.

Kunnan viranomaisten vastuu:

Kunnan viranomaisilla on ympäristönsuojelulaissa ja terveydensuojelulaissa säädetty vastuu, mikäli tuulivoimaloista aiheutuu asutukselle meluhaittaa. Terveysuojelulain 27 §:ssä säädetään, että jos asunnossa esiintyy sellaista melua, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa oleskeleville, viranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Meluhaittojen ehkäiseminen voi kuitenkin olla äärimmäisen vaikeaa, mikäli meluhaittojen syntymisen mahdollisuutta ei ole otettu riittävästi huomioon tuulivoimahankkeen kaavoituksessa ja luparatkaisuisissa.

Tuulivoimastrategia/kunnassa sovellettavat tuulivoimakaavoituksen yleiset periaatteet:

Joissain kunnissa on päädytty sopimaan tuulivoimakaavoituksessa sovellettavista yleisistä periaatteista ja käytännöistä ennen kuin ryhdytään kaavoittamaan yksittäisiä hankkeita. Tällaisessa tuulivoimaohjelmassa voidaan päättää yleisistä linjauksista, jotka ohjaavat tulevia tuulivoimakaavoja ja niissä voidaan asettaa maakuntakaavaa ja lainsäädäntöä tiukempia reunaehtoja uusien tuulivoimahankkeiden ja tuulivoimaloiden sijoittamiseen. Näiden periaatteiden tarkoituksena on varmistaa, ettei tuulivoimaloista aiheudu asutukselle haittaa siinäkin tapauksessa, että hanke toteutetaan jollain vasta markkinoille tulossa olevalla suuremmalla ja tehokkaammalla laitostallilla, jonka vaikutuksista ei ole vielä käytännön kokemuksia.

Päiväys ja allekirjoitus:

Helsingissä, marraskuun 4. päivänä 2022

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

Riitta Lindgren

luvitusasiantuntija

puh. 0400-555 454, email. riitta.lindgren@hrl-balancia.com

TUULIVOIMA-KANSALAISSYHDISTYS RY on tuulivoimarakentamisen piiriin joutuvien kansalaisten etujärjestö. Yhdistyksen tavoitteena on varmistaa tuulivoimarakentamisen toteutuminen siten, että tuulivoimasta ihmisille, luonnolle ja kulttuuriperinnölle aiheutuvat haitat minimoidaan.